

HANGOK HAZULRÓL.

(A pécsi szeminárium katona-kispapjainak.)

Kézirat gyanánt.

„A szemináriumtól a frontig — a fronttól a szemináriumig” c. könyvecske egyik bírálója azt írta többek közt, hogy jó, jó, csak egyik-másik fejezetnek bővebbnek kellett volna lennie. Nevezetesen a lelki életről tárgyálónak Részletes, rövid kis kalauzzá kellett volna ezt fejleszteni kispapjaink számára a lelki harcok győzelmes megvívására s a szent hivatás ellen támadó hatalmak leverésére.

Bizonyos tekintetben igaza van. Csakhogy amikor azokat a sorokat megírtam, abból a föltevésből indultam ki, hogy klerikusoknak írok, akik a lelki élet utjain már jártasak, sőt magaslatai felé törtetnek, akiknek épen azért elég egy-két utjelző tábla, hogy a fordulónál le ne tévedjenek, egy-két biztató szó, hogy el ne maradozzanak.

Klerikusoknak írtam, kik jól tudják, hogy mint minden élet, a lelki élet is bizonyos cél felé való mozgás, és pedig önelhatározásból, benső erőkből folyó mozgás. A cél a boldogság, az igazi, a teljes, a legfőbb boldogság: Isten bírása, a vele való egyesülés, együttélés, Istenbe való beleolvadás, annak akarása, amit ő akar, annak szeretete, amit ő szeret. A mozgás eme cél felé nem testi lépésekkel történik, hanem értelmünk és akaratunk helyes működtetése, erkölcsileg jó és tekintettel a mi természetünket meghaladó célra: természetfölötti cselekedetek által. És mindezt nem külső kényszer, hanem önelhatározásunk viszi bennünket. Szabadon és tulajdon erőinkkel cselekszünk. Hanem persze a természetes erők egymagukban nem volnának elegendők. A természetfölötti célnak természetfölötti cselekedetekkel való megközelítésére természetfölötti erők kellene, melyek mintegy elárasztják, áthatják, emelik és természetfölötti cselekvésre képesítik természetünket. Ezek a megszentelő malaszt, az isteni és erkölcsi erények, a Szentlélek ajándékai, Istennek bennünket egész életünkön át támogató, körülvevő, indító, megvilágító segítsége, ótalma.

Mint minden élet, a lelki élet is tevékeny-

ség. A lelki élet tevékenységei közt első az *eleven hit*. Lelkileg az él, aki szilárdan és minden körülmények közt, megpróbáltatásokban és jó napokban, a lövészárkokban s a szemináriumi kápolnában, halálveszedelemmel szemben s vakációi szórakozásai közepette, haldokolva és utolsót sóhajtva hiszi mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott s az egyház által élénk ad, aki örül szent hitének, azt megbecsüli és hűségesen megvallja. A lelki élet tevékenységei közé tartozik a *szentségekhez való gyakori járulás*. Nemcsak az istentiszteletnek legmagasztosabb ténye ez, hanem egyszerűs mind a kegyelmi erőben való részesedés és gazdagodás, azok megszerzése és gyarapítása. Odatartozik továbbá az *imádság*, mely nem más, mint kezünknek mintegy kinyújtása Isten ajándékaiért, társalgás a mi végcélunkkal és boldogságunkkal, a jó Istennel; az *önmegtagadás*, hogy a testi élet a lelki fölé ne kerekedjék, azt el ne nyúlja, hogy ne a test ragadjon magához az uralmat a lélek fölött, hogy az elbizakodottság és érzékiség, az anyagiasság és a teremtményekhez való tapadás ne kerítsen bennünket hatalmába; a *telebarátságaink*, a *közjó*, a *haza*, az *emberiség iránt való szeretet*, mely áldozatokra, ha kell önmagunk feláldozására is képesít és végül mindennek betetőzése, az *Isten szeretete*, az a csodás nagy erő, mely minden előbbi tevékenységek rugója és mozgatója, a kereszthordozásban, a szenvedések elviselésében, életünknek, ha kell, feláldozásában, a korai halálnak is készséges fogadásában segítőnk, lelkünknek szárnya, a boldogság után epedő vágyakozásunknak kielégítője, a béke és öröm adója, a földtől és élettől való elválás megkönnyítője, s a halál után Istenben való belemerülésünk, vele egyesülésünk eszközlője. A hol szeretet van, ott van Isten akartán való megnyugvás, akaratunknak az Ő akaratával való megegyezése, kötelességtudás, áldozatkészség, bátorság, hősiesség. Ott van élet, igazi, lelki, az örökkévalóságra előkészülő élet. Ez az élet az

igaz, az egész, a jellemes emberek termelője, akik mindent sub specie aeternitatis néznek, magán- és nyilvános életüket aszerint rendezik, földi élvezetek szemüket el nem homályosítják, tekintetüket örök céljuktól el nem terelik

Ezt a lelki életet kedves jó Testvérek, melynek elméletét oly szépen leírják P. Meschler könyvei (Geistesleben, Drei Grundlehren des geistlichen Lebens, Ascese und Mystik), gyarkorlatból ti már jól ismeritek és élitek, azért nem tartottam szükségesnek kis munkámban bővebben és rendszeresebben fejtegetni. Ugy-e nem kell csalódnia e föltevésében, hogy Ti a lélek életét valóban sokkal magasabbra tartjátok a testi életnél, annak gondozását, működtetését, amint az imént érintettem, el nem mulasztjátok, kaszárnyákban és lövészárkokban ép úgy, mint ezelőtt a szemináriumban, vagy mint most vakációzó társaitok e szülői

házban, a hitből éltek, imádkoztok, a szentségekhez járultok, a misét hallgatjátok, az önmegtagadást, öruralmat gyakoroljátok s a minden parancsot magába záró szeretetre törekedtek.

A csöndes és elnéptelenedett szemináriumi folyosókon rátok emlékezve jól esik arra gondolnom, hogy ez mind csakugyan így van, és Istenhez fohászokodom és fohászokodnak valamennyien, titeket szerető előljáróitok és első sorban Püspök Atyátok, hogy így legyen, hogy lelketek éljen mindenek előtt és fölött, mert azt semmi és senki töletek el nem veheti és akármit hozzon bármelyitekre a jövő, akármi történjék a testi élettel, a lélek akkor, ha most életét gondoztatok, örökön fog élni.

Ez izzó küzdelmekkel terhes napokban ketőzött buzgalommal imádkozunk értetek. Isten hatalmas karja védelmezzen benneteket. Szertettel üdvözöl

Spirituálistok.

†
IN MEMORIAM.

Egri László kedves jó testvér és barát
elesett 1917. május 23.-án.

Megremegeg kezem, mikor a következő sorok írásához fogok. Május 30-án ajánlott levél jött címemre Somogyásádról. Mitsem sejtve felbontom. Egri Károly kántortanító úr értesít benne kimondhatatlan fájdalomtól átítatott sorokban, hogy kedves jó fia, nekünk szeretett testvérünk, Egri László elesett. Elküldötte a bucsulevelet, melyet úgy látszik, Laci az olasz offenziva kitörésekor irt, arra az esetre, ha el találna esni. És Istennek csakugyan úgy tetszett, hogy elessék. A levelet megtalálták nála. Még ő címezte is meg. Parancsnoka e szavakat írta a boríték hátuljára:

Einj. Fr. Egri — F. J. B. 11. 1. Feldkomp. ist
am 23. 5. 917. den Heldentod gestorben.
Feldpost 361. 23. 5. 917.

Wirauschk
Kompkomdant.

Mit érezhettek a szülők e szavak olvasására! És mit érezhettek magának a levélnek olvasására, amelyből oly váratlanul elesett fiuk szólt hozzájuk utoljára. Mintha a másvilágról jönnének e hangok. Ugy is van a levél megfogalmazva. Előre beleképzelte magát kedves

hős elesett testvérünk abba a helyzetbe, mikor már nem itt e földön, hanem a jó Isten előtt lesz, és onnan szól hozzánk, biztatva, vigasztalva bennünket, imáinkat kérve s imáját ígérve. És mit éreztem én a levél olvasásakor és mit fogtok érezni Ti mindannyian, akik olvasni fogjátok! E hó 12-én irt utoljára. Sűrűen szokott írni. Két szép levelét a Hangok utolsó száma hozta. Utolsó lapján többek közt ezeket írta: Mi borzalmas napokat élünk, Isten csodája, hogy van még Jäger és negyvennyolcas baka. Ismerősök közül többek közt a Csukly Zoli is megsebesült: srappellgolyó turódott a bal karjába. Én még élek Istennek hála. Semmi bajom sincs. A fiukat üdvözölve fiui kécsókomat küldöm. — És tizenegy nap mulva halott volt. — Bucsuzó levele így szól:

† Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus!

Aranyos, kedves jó Édesapám és Édesanyám!

Istennek úgy tetszett és az Ő végtelen bölcsessége folytán öröktől fogva úgy volt elhatározva, hogy én itt, távol mindenkitől, akiket szerettem és akik szerettek, messze min-

dentől, ami nekem kedves volt, a dicsőség mezején találjam meg a halálomat, leljem meg az összeforrást, az örök együttlétet Vele, az Örök, legszentebb Ideállal.

Isten akarata volt, megnyugvás benne az egyedüli vigasz, kérem a jó Istent, találjanak benne vigaszt az én édes jó Szüleim.

Istennel kibékülve, Szüzanyám ótalma alatt szállt el lelkem az örök hazába kísérvé sz. Örzőangyalomtól, nincs hát ok a szomorúságra, örömmel jöttem Istenhez, — imádkozni mindenkiért, akiket szerettem és akik szerettek.

Utolsó kívánságaim voltak: Kérjék meg kedves jó Édesapám és drága jó Anyuskám a Főtisztelendő Sipos Spirituális urat, aki szerelett engemet, mutasson be a szemináriumi csendes kis kápolnában lelkem üdvéért egy szent misét, és a kispapokat, az én testvéreimet, hogy azon a napon szent áldozásukat ajánlják fel ugyanerre a célra. Idetent nem fogom elfelejteni őket és kedves drága jó Szüiciméért mondott imáimban az ő nevük sem fog hiányozni.

Reverendám, övem, örök emléke legyen annak, hogy mint kispap haltam meg.

Mindenemmel kedves, drága jó Szüleim rendelkezzenek. Ha valaki emléket kér, hogy rám gondoljon, mikor azt látja, adjanak neki aranyos Apuskám és Anyuskám, amit jónak találnak.

Játsszék el kedves, drága Apuskám néha néha estefelé, mikor Anyuskám már ágyában imádkozik, egy-egy A-moll darabot az én emlékemre, azt szerettem mindig.

Most pedig bucsuzom édes, drága jó Édesapámtól és Édesanyámtól, mindenkitől, akiről csak gondolom, hogy emlékemet megőrzi és ígérem, imádkozom értük, amint tudom, ők is imádkoznak érttem.

Utolsó csókomat küldöm drága jó Szüleimnek és Nagyszüleimnek:

Lackó.

Nem lehet megindulás nélkül olvasni e sorokat. Milyen jó, Istent szerető, akaratán megnyugvó lélek nyilatkozik meg bennük. Mily szép reményekre jogosító kispap dőlt vele a sirba. Önkéntelenül a Szemináriumtól a frontig stb. füzet után nyultam s olvasom a Ciprus-ág c. fejezetet. „Szívem elszorul s a keserűség akar megkísérelni arra a drága sirra gandalva. Mennyi ifju reményt, milyen nemes, szárnyaló lelkületet rejt maga alatt... De — Isten utjai nem a mi utjaink... Lehajtom fejemet. Ez a mi kötelességünk: meghajtani fejünket Isten kifürkészhetetlen végzése elött s megvigasztalódnai abban a tudatban, hogy magasztos eszményekért áldoztad fel életedet, kedves Testvér, és abban a reményben, hogy szent halállal mentél át az örökkévalóságba.” Hogy igazi szép, szent haláloz volt, affelől biztosan utolsó soraid, biztosít jól ismert lelkületed. Isten veled! Emlékedet soha semmi ki nem törli szívünkből. Imáinkban, sz. miséinkben, sz. áldozásainkban sokszor megemlékezünk rólad. Ahogy végrendeletedben kívántad, már volt érted sz. mise a szemináriumi csendes kis kápolnában. Ha majd a tanév eleje összehoz bennünket, megint lesz és társaid az napi sz. áldozásukat érted fogják felajánlani, érted kedves Testvér, ki, hisszük, már nem a kenyér fátyola mögé rejtetten, hanem színről-szinre látod az Urat s ott előtte imádkozol értünk, a szemináriumért, egyházmegyénkért. Azért hisszük és reméljük, hogy odajutottál már, mert oly jól elkészülve, anynyi Isten akaratán való megnyugvással, áldozatkészséggel, természetfölötti, vértanui készséggel fogadtad a halált, hogy e szenvedés minden gyarlóságtól megtisztithatta lelkedet.

Imádkozzál minél többet jó Szüleidért, amit mi is megteszünk, mert ez ő fájdalmuk igen nagy lehet. Imádkozzál drága magyar hazánkért, melyért véredet ontottad. A viszontlátásig Isten Veled! Az emlékezés cipruságával s szemünk meleg könnyével sokszor felkeressük távoli sirhalmodat, hogy, kedves jó Lacika, örök nyugalmat kívánjunk neked.

Isten veled!

LEVELEK.

Főtisztelendő Spirituális Úr!

Hálásan köszönöm a „Hangok hazulról” második számát. Igazán kedves e lapocskák! Olyan mint a legmeghittebb jó barát, mint az őszinte édes testvér, mely elmond mindent, ami az édes anyáéknál történik. Vigasztal, felvidit, buzdít, bátorít! Biztat: „csak bizzál, re-

mélj Testvér! hiszen szünet nélkül imádkozunk érted itthon! Mindjobban kezdem szeretni s alig várom érkezését! Kétségtelen, hogy elfogja érni e lap a célját, de adja is a jó Isten, hisz az volna a mi, de első sorban Spirituális urunknak igazán a legnagyobb öröme!

Varga Pista már hetekkel ezelőtt elment Szabadkáról. Ugy hiszem Máriabesnyőn van. Amennyire örültem érkezésének, annyira rosszul esett távozása. Alig töltöttünk egy hetet együtt. Ismét magamra maradtam s a már közölt napirendem szerint töltöm napjaimat egymás után. De mégis mintha sokkal jobban érezném magam jelen napjaimban, mint más-kor! Talán azért, mert május van! A szép május...! Istenem, az idő hogy eljár!

Két évvel ezelőtt, mennyire vártam május hónapját, hogy először legyen részem azon örömeiben, amiket a szép májusi ájtatosságok nyújtanak az embernek ott a szemináriumi kápolna szentélyében. De a Gondviselés más-kép akarta! Az öröm ürmé lett! Bucsúzni kellett... bucsúzni bizonytalan időre! A király s a haza szolgálatába kellett állni!

A múlt év május hónapját már a harcok mezején kellett eltölteni. Sokszor gondolok vissza még most is azon szép májusi ájtatosságokra, amelyeket a Strypa menti fenyvesben a sosnowi kápolnában tartottunk égi jó Anyánk tiszteletére. Szinte magam előtt látom azt a sok ráncos arcu, megviselt családapát s azt a sok bajszatlan gyerek-arcu fiatal honvédet, akikkel együtt térdeltem ott a szent Szűz feldiszitett oltára előtt... A fülében cseng az a sok szép Mária-ének, amelyet orgona kíséret helyett nem egyszer a fejünk felett zizegő srapnellek zugása és gránátok robbanása kísért! S akkor... akkor hogy tudtunk imádkozni! Hogy kértem égi Anyámtól, hogy a következő májust már otthon tölthessem! Kéréssem nem volt hiába való. Az idej májust, ha nem is az igazi otthonomban, a szemináriumban, de azért itthon töltöm. Örömmel megyek esténként a ferenciek templomába a májusi ájtatosságra s a szombati napokon örömet vonulok ki embereimmel a város határában lévő szentkuti Mária-kápolnához! Ott a gyakorlat után kiki elvégzi rövid imáját s aztán egy-egy Mária éneket énekelünk el Május Királynője tiszteletére.

Többször elbeszélem embereimnek, milyen májusi ájtatosságokat tartottunk tavaly Galiciában s ha a jó Isten meghallgatja kéréssem és megsegít, a jövő májusban már talán a klerikus társaimnak fogom elmondhatni, hogy ültük meg a tavalyi májust katonáimmal Szabadkán!

Ebben a reményben kéri továbbra is imáit hálás növendéke:

Szabadka, 1917. V. 24.

Radicsev Józsi.

U. i. A napokban kaptam meg a II. o. ezüst érmet, a múlt őszi harcokból kifolyólag.

Főtisztelendő Spirituais Úr!

Szombaton, mikor már útban voltunk ide Chelmbé, kaptam nagy örömeimre megint Spirituais úrtól egy kedves lapot. A Heckenberger Jancsit már nem találtam itt, de találkoztunk még Bresztben. Ők éppen mentek innen, mi pedig jöttünk. Persze volt nagy öröm, mikor megláttuk egymást. Noha katonák vagyunk, s nem szabad lett volna kilépni a sorból, de otthagytuk sorainkat a boldog találkozás örömeire, boldogan összeöleleztünk, összecsókolóztunk s ami kevés időnk még volt, egymással boldogan elbeszélgetve töltöttük el. Hiába, a szeretet legyőz mindent, néha még a katonai rendet is.

Utolsó napjaim Pugatschewóban sok lelkiörömmel s boldogsággal teltek el. Főtisztelendő Urunk husvéti gyónást tartott katonáinknak s így a héten négy napon volt nálunk szentmise és áldozás. Én voltam a fősekrestyés és ministráns és amiben csak tettem, segitettem a Főtisztelendő úrnak. Utászaink segítségével egy szép egyszerű, de csinos tábori oltárt állítottunk fel a legénységi étkezdében s átalakítottuk az étkezdét templommá. Az utolsó napon őrnagy urunk is megáldozott katonáinkkal s én is mind a négy napon egyesültem boldog lélekkel a Jézuskával. — Más lelki örömeim is volt. Volt egy katonánk, ki még nem gyónt egyszer sem s nekem jutott a kegyelem öt a gyónásra előkészíteni s a Szentáldozásra s röviden kioktatni a hat főigazságra. Oly örömmel tettem ezt.

Öleli fia:
Harmat Jani.

Főtisztelendő Spirituais Úr!

Ma ismét voltam oly szerencsés, hogy jelen lehettem a szent misén. Ma ugyanis királynénk névnapja alkalmából tábori misénk volt, melyet az ide való szovátai esperes ur mondott.

Nem tudom, említettem-e már, hogy az iskolában vagyunk hatan katona-kispapok. Van két esztergomi, egy nyitrai s mi hárman. Oda adtam nekik a kis könyvecskét a füzetel együtt. Nagy élvezettel olvasták s valószággal irigyelnek bennünket, kiknek oly jó összeköttetésünk van az otthonunkkal. Különösen a könyvecskét olvasták nagy örömmel, de a füzet közvetlensége is nagyon megtetszett nekik. A füzetet várva-várja hü növendéke:

Petrovich Ede.

Kedves Főtisztelendő Úr!

Legnagyobb köszönettel fogadtam a füzet második számát. Főleleveníti a szép szeminárium májusi litániákat. Mint a jó pajtás, figyelmeztet kötelességeinkre. Beszélgethünk társainkkal. És ez mind csak haza vonza sziveinket, haza édesanyánkhöz, a szemináriumhoz. Sétáimkor, egyedüllétemkor csak haza szállnak gondolataim és csak fokozódik bennem a vágy, hogy minél előbb viszontláthassam az édes otthont. Mindezt csak egyedül neked köszönhetem jó pajtás! Nagy kincs nekünk szeretett Főtisztelendő Úr irántunk való szeretete. Nem hagy magunkra, kik oly korán kerültünk szembe az élet nehézségeivel.

Sok szeretettel maradok hálás fia:

Mosonyi János.

Kedves Spiritualis Úr!

A lapot nagyon szépen köszönöm. Hála Istennek nagyon jól érzem magamat, akadtak jó barátaim, kongreganisták, és nagyon derék fiuk. Elvittek a Regmim Mariunamba és ezentúl én is meg fogok jelenni szombati gyűléseiken. Munkás, nemes társulat tagjai, egyetemi hallgatók és érettségít végzett diákok, vezetőjük Marcell főtisztelendő úr. Így majd sikerülni fog Isten segítségével a lelki gyermeke:

Gász Antal.

Mindennap.

Midőn nagy Napoleon meglátogatta az X-i katonai nevelőintézetet, bemutatták neki az intézet házi törvényeit és szabályait is. Napoleon gyorsan áttutott rajta: egy helyen megakadt a szeme, ott, ahol ez állott: „A növendékek minden vasárnapon és esütörtökön hallgatnak szent misét.” Napoleon ceruzával oda írta a lap szélére: Minden nap!”

A katona jutalma.

Midőn *Radezky* tábornagy Veronában a halálra készült, Riccabona trieszti püspök nyújtotta neki a szent utraválót. A tábornagy rózsafüzérrel kezében, a legnagyobb áhitattal fogadta az Ur Jézus szent testét. Egy óra múlva a beteg ismét magához kéréte a püspököt s örömtől sugárzó arccal mondotta neki: „Oly boldogságot és megnyugvást, minőt most érzek magamban, hogy az Ur Jézus szent testét az örökévalóságba utraváló gyanánt magamhoz vettem, még sosem éreztem; ez a legnagyobb jutalom azon sok szent áldozásért, melyet életemben végeztem!”

Fr. Em.

Pünkösöd,

a Szentlélek, a szeretet ünnepe. Zugó szélvészből jött szép hajnali pirkadáskor, behatolt az apostolok termébe és betöltötte az egész házat. Eljött, aki jövendő volt, amint bizton reméltek a megdicsőült Krisztus szavaiban; megjelent és nagy változásokat, csodás eredményeket hozott létre. Az eddig féltékeny apostolok szétmentek a világba, elragadtatva beszélnek a szeretetről és annak megtestesítőjéről Krisztusról és ezek hajtják kevély fejüket keresztvizre és ezren hajolnak meg az új Isten, a világ Megváltója előtt. Ezt a pünkösödöt ünnepeltük a minap s ugyanazt a Jézust vallották meg ismét ezren, ezerötvenkét hófehérlelkű gyermek, amikor a püspök kezéből a szent olajjal való megkenés által fogadták az igazság és szeretet lelkét. Mi is beteltünk már kedves testvéreink a Szeretettel, ujítsuk meg azt ismét szívünkben, tegyünk ismét fogadást, ígérjük meg, hogy miként az apostolok, bátran akarjuk hirdetni a Krisztust s örömteli tüzes lelkesedéssel akarjuk hirdetni a szeretetet a fékevesztett emberiségnek. Mert megígérte és el fog jönni egyszer. Most még vad hullámokban tombol a vér, most még földindulás és hegyek összeomlása, véres napok, perzselő villámok járják át az öreg harcosok lelkét, de ne csüggedjünk, eljön egyszer, mikor talán senkisem számít rá, eljön rettenetes zugással és szétömlik a szeretet, szétfolyik az isteni íge mindenhová, ahol csak e rettenetes ítélet hátrahagyta ijesztő nyomait s akkor kezdődik a mi és a ti igazi munkátok kedves Testvéreink. Várjuk tehát Őt munkás lélekkel és legyünk készek az isteni jelre.

Májusi ájtatosságok.

Már elmúltak a szép napok s lekerültek az oltárról a pompázó tarkaságban viritó virágok, már nem hangzik föl az orgona esténként, mint valami szép magyar Mária-ének előjátéka, minden visszazökkent a régibe s csak valami kedves, szelid emlékezés jelzi bennünk az elmúlt idők szépségeit. Mi is csak ezen gyarló emlékezet ágas-bogas erejében kutatunk most, keressük a virágokat, hogy mézet gyűjthessünk és nektek is átadhassuk. Amott fehér liliumra, emitt üde illatos gyöngyvirágra találunk, itt az élet fájának sűrű lombjai lehelik a boldogság ígét, ott a szeretet gyengéd, halvány rózsái árasztják a menny megtisztult ajándékait. S a méz? Az érted felajánlott buzgó imádság, a rólad való gyakori megemlékezés volt, te szegény

kispapharcos, aki örök lovagi hűséget fogadtál a májusi Királynőnek s akinek ő védnökségét, anyai palástjának árnyékát megígérte és kiterjesztette. Igen, beszéltünk Vele, kértük Őt, könnyörgtünk értetek mindennap egy-egy mátyánk és üdvözlégyben, de nektek szenteltük teljesen a virágos május 12.-ik napját, a ti és szép magyar hazánk üdvéért Vizi János testvérünk beszédével, melyet egész terjedelmében itt közlünk:

Kedves Testvéreim!

Mikor először kigyultak a gyertyák, hogy sárga, aranyba-játszó lángnyelveikkel megvilágítsák a Szent Szűz arcát; mikor újból virággal koszorúztuk szépséges szobrát; mikor első ízben gyülekeztünk össze kápolnánkban, hogy dicsőítő dallal köszöntsük a május Királynéját és elhozzuk, lábai elé rakjuk fiui érzésünk minden hódolatát, ifju szívünk minden illatát: akkor — nem tudom, miért? — bensőmet valami szorongás, torokmat valami megnevezhetetlen fájdalom fojtogatta. Mi volt az oka ennek a nyomásnak, mely lelkekre ült? A magyarázat késett mindaddig, míg végig nem rezdült kápolnánkon és szíveinken a felszólító könnyörgés: *Imádkozzunk távollevő testvéreinkért!* Most már nevét tudtam adni a szorongó érzésnek, mely ólomsúlyként nehezedett lelkekre; a fájdalmas gondolat szívembe nyilalt: hajh mi más volt ennek előtte májusi ájtatosságunk! A legszebb hónap örömeit, legszebb virágait, legszebb énekeit fontuk illatos, pompázó bokrétába, hogy a teremtmények Legszebbjének hódoljunk vele: valóban a legszebbet adtuk a legszebbnek. Ez a hódolat méltó volt a virágfakadás, az ifúság, az erő, a boldogságos Szűz hónapjához. És ma...? Végigtekintek kápolnánk padjain: hol vannak a tömött padosorok? Hol vagytok Ti, kik mellettünk térdeltetek és együtt magasztaltátok velünk az Egék Ékességét, mikor még tömör, színes, zengzetes volt dalunk? Miért oly tompa ma énekünk...?

Kedves Testvéreim! Ne higgyétek, hogy szomorúságot, keserűséget akarok szívetekbe csepegtetni, s belőle kilopni az örömet; nem szándékom megfosztani májusi ájtatosságainkat fenséges bájától azáltal, hogy szomorú hurokat pengettem meg, sőt szívből vallom, hogy ma is, most is összhangnak, fénynek, májusi derűnek kell lennie a lélekben! Ma is szépek még a májusi ájtatosságok, májusi hangulatok, májusi oltárok; de jegyezzük meg: mégis nem az oltár, nem a gyertyafény, nem a virágdisz, nem az ének, nem az öröm, nem a hangulat, nem ez a legszebb a májusban, hanem ami a májust ma

májussá teheti és kell tennie: az a mi imádságos lelkünk. Ma a legszebb májusi oltár a mi igaz magyar könnyörgő, fohászos kispapi szívünk, melyet a külső: a fény, a dal, a hangulat csak ösztönöz, sarkal, hogy most valami nagyot tegyen, hogy felajánljon mindent a Szent Szűz lábainál: szeretetet, könnyet, imádságot, szentáldozást, érdemeket azokért, akiket testvéreinek vall.

Ezt az áldozatos lelket követeli ma tőlünk a májusi ájtatosság; buzgóbb, imádságosabb lelket, mint máskor, mert magyarok vagyunk, mert kispapok vagyunk, akiknek aggódó, kutató szeme véres harcmezőkön testvéreket keres...

Tudjátok-e, mi ragadta el őket soraink közül? A magyarok Nagyasszonya örökségének, a Mária országának védelme. A Regnum Marianumért küzdenek; mert a mi országunk: a magasban kéklő erdőkoszorúza Kárpátok büszke ormai, délibábos rónáinknak szellők lágy ölén ringatózó kalászos buzatengere, szőke Tiszánk és Dunánk: mind-mind az övé. Végrendeletében Rája hagyományozta halálos ágyán első szent királyunk elárvelt országát, ezt a bus magyar földet és népet. Azóta különösképen Édesanyánk nekünk, azóta Boldogasszony Anyánk, azóta Patrona Hungariae. És bus századok vérzivatarjain át Mária megőrizte, megbecsülte örökségét. Jó karokra bízta szent István országát és népét: azéra, akinek karjain oly biztosan és nyugodtan pihent az isteni Kiseded, pedig Heródes már köszörülte pallósát. Hej! A Szűzanya oltalma alatt elfért még Magyarország és volt ki istápolja és gondját viselje! Fiuk! Ezért drága, szent örökségünk nekünk, magyaroknak a Mária-tisztelet, amelyet úgy hagytak ránk ősünk és vérünkben csergedezik:

Belénk ontatott, szívünkbe oltatott
Elcink vérevel szereteted,
Azért meg is marad, soha ki nem szakad
Igaz magyar szívből tiszteleted! (Egék
ékessége...)

Mi éreztük századokon át jóságos anyai kezének vezérlését, bizva tekintettünk mindig a „süvöltő felhők közt nyugodtan tündöklő, tiszta szép csillagunk”-ra, mert tudtuk, hogy szent pártfogása soha sem hagy cserben bennünket. Mikor „hazánk hajóját viharok csapkodták”, feléje sirt jaiszavunk: Légy velünk, légy velünk! és elültek a viharok, mert nem hagyta el népét. Hiszen

Szent István örökségbe hagyott,
És szent László is minket reád bízott!

Az ősök példája álljon előttünk ma: az a bizó, sohasem csüggedő Máriát tisztelő és hozzája fohászokodó példája. „Viharon, vésszen át” sirjon fel ma is bizón, buzgón nyomorunk jajszava, mert ma is veszélyben a Mária öröksége! Könyörgő szavunk szálljon feléje mindazokért, akik ezért az örökséget küzdenek vérrel, izzadtsággal, éhséggel és szomjúsággal. Legyen ez a hónap a megkérlelés meg nem szünő zsolozsmája, a mi, a magyarok officium parvuma! Bizakodó lelkünk kiáltson feléje:

Mutasd meg egyszer még e népnek,
Hogy szent pártfogásod mit segíthet:
Minden reményünk csak Te vagy,
Szent Szűz Anyánk ó el ne hagyj!

És ha magyar szívünk azt rója kötelesség gyanánt ránk, hogy minden küzdő katonájáért ez országnak a Szent Szűz oltára előtt imádkozzunk, ugyebár elsősorban azokért kell fohászoz lelkünket a Szűzanyához emelnünk, kiket a testvéri érzés számai kötnek velünk össze és akik szintén a Regnum Marianumért harcolnak. Mert ők valóban testvéreink: arcukon talán még most is ott ég a testvéri csók, melyet távoztukkor rája leheltünk, midőn virágos katon-csákójukkal bucsut intettek alma Materunknak, az ő ruhájuk is az a buzavirág színű reverenda volt, amely a mienk; az ő szívüket is azok a gondolatok, eszmék telítették, nevelték és irányították, amelyek a mienket. Nekik is épügy édesanyjuk a Szent Szűz, mint nekünk; a májusi hangulat épügy illatozott lelkünkben, mint bennünk. Testvérekké tett a magasztos pálya, melyen karöltve, egymást támogatva haladtunk mindelőbbre tüzes lélekkel, égető szomjával a Mester tanításai után; testvérekké tett ez a kis kápolna, az Ur asztala, ahol naponként egymás mellett térdelve vettük a Legszenetebbet, az élet kenyerét; testvérekké lett a lelki közösség, a közös öröme és bánatok.

Kedves Testvéreim! Beszédem két gondolatát: a magyarságnak valódi és Mária-tiszteletünkkel egybekapcsolt érzését, a testvéri szeretetnek mindent áthidaló, nagylelkű erejét engedjük lelkünkre hatni s ha valahogyan átjárták és visszhangot keltettek benne, ne állítsunk gátat szabad folyásának, működésének. A testvéri szeretet tudja, mit kell tennie, mikor a legjobb, a leghatalmasabb Édesanya elé járul; a szerető aggodalom azért, akit szeretünk, talál kiutat a lélekből, talál szavakat, módot, formát, mit kérjen attól, aki megérti, aki segíteni képes, mert nem áll előtte akadály, nincsenek utjában térségek és idők. Testvéri szívetek meg fogja sugni,

milyen kéréssel álljatok a könyörgő Mindenhatóság, a mi Urnőnk és Anyánk elé. Csak egy gondolatot szeretnék még lelketekbe szikra gyanánt vetni, hogy lánggra kapjon, hogy megfogadjon. Lelkünk oltáráról, melyről bevezető szavaimban mint a legszebb májusi oltárról beszéltem, szedjük le a legszebb virágokat, erényeinket, kössük hozsóruba tisztaságunkat, szeretetünket, alázatosságunkat, hűségünket, keresztény magyar reményünket és ezt a szép, illatos májusi koszorút ajánljuk fel távollevő testvéreinkért. Mondjunk le érdemeinkről és ruházzuk rájuk, ami lelki kincseinket kamatoztassuk számukra, a mi májusunk gyümölcse legyen az övék!

Szűz Anyánk! Te látod előtted térdelő gyermekeidet, akik testvéreikért aggódnak... Ők a te örökségedért szálltak síkra és harcolnak talán édesatyjok mellett és a mi apáinkkal egy sorban, de szívük foglya maradt a Te Fiad szentélyének... Azt a szeretetet, melyet nap-nap után bőséges kézzel ránk pazarolsz, ne vond meg tőlük sem, hiszen ők is oly kedves fiaid, mint mi vagyunk. Vezesd őket a Te Fiad ösvényein, terítsd rájuk palástodat, óvd meg őket minden testi bajtól, gyötrelmetől és mentsd meg lelküket az örök élet számára! Te légy ébrenlétük és álmodásuk! S ha talán valamelyikük jobb létre szenderülne — amitől óvjon meg az Ur!, — anyai kezéd zárja le szeliden megtörő szemét; a Te neveddel némuljon el az ajak! Hozd őket vissza hozzánk a nehéz harc után, hogy együtt magasztalhassunk újból örömmel, hozsánnás ajakkal *Téged Magyarország Nagyasszonya, szentséges szűz Mária!*

○○

Beszédet tartottak még Kozáry György, Hergler Nándor, Kecskés Károly, Magyar István és Dicenty Gyula. Kérjük a menynei Anyát, hogy ne feledkezzen meg rólunk, legyen örökké a mi szívünk Királynéja és szomorúságaink elnémitója, hogy a következő májusban már együtt dicsőíthessük őt a mi boldog és ékes kápolnánkban.

Árva a ház.

Valóban elmondhatjuk most a szeminariumról, hogy árva a ház, nincs kacagás, mert messzire jár, mint a madár az ifjuság. Árva, szótlán, néha-néha duzzog, bánkódik, morog, puffognak ajtói, másik pillanatban már ismét csendes és kisérteties suttozás. A falak beszélnek, mert kirepültek fészükéből egyidőre az ifju leviták s nincs aki betöltse a most unalmasan ásitó folyosókat. Magára

hagyták az alma matert, és ő nyugtalan gyermekeiért, remeg, aggódva néz ki a nagyvilágba, nem most tipornak-e egyik szelid fiára, nem rabolják-e ki, visszajönnek-e oly pozsgás egészséggel, mint ahogy a jó anya kiengedte karjaiból? A jó anya már most készül gyermekeinek fogadtatására, melegebb otthonnal fogja őket várni, új örömmel borul majd nyakukba, de felmerül lelkében az aggodalom, vajjon nem fog-e egyik-másik szégyent hozni rám? Elszomorodik, könnyek csurognak bánatos arcán, sir az estéli holdvilág zizegésében, de erős lelke eltaszítja, eloszlatja magától a bánatfelhőket és ismét gyönyörködik a mosolygó reggel sugaraiban s előre örül a visszatérő fiaival való találkozásnak. Mert van szív, van érzelem a falakban. Ha nem hiszed, jöjj vissza, élj a környezetnek és belevegyülsz e misztikus világba. Nem vetnek meg, nagyon bizalmasak, őszinték, csak te ne légy álarcos, csak a lelked legyen finom. S ha így van, ha e néma tömeg nem akar téled sohasem megválni, ha emlékeidet hatalmas szívében őrzi, ha révetegen futkos szemeivel az üres szobákon, szórakozó termeken át és nincs ki megsimogassa gondterhes homlokát, ha zivataros délutánokon, mikor a szélvihar úgy ostromolja és a homályban imbolyogva utánad fürkészs, keres, hogy vigasztald meg, nem kötelességed-e? Igen, ne feledkezzél meg róla, szeresd Őt künn is, hisz nem mostohád, Ő nyugalmat, békét adott neked, lelki és testi felüdülésben, szeretetben egyesült veled, vigyázott rád, vezetett, megóvott a külső veszedelmek és piszkos hullámverések ellen, saját testével fődött, takart el sebző támadóktól, mikor bucsuztál innen négy hónapra megcirógatott s könnyező szemmel mondott neked „Isten hozzád”-ot, sőt még mindig lobogtatja feléd kendőjét s szoruló szívvél várja visszatérteket és te otthon nem is gondolnál reá? Nem, ezt nem tudod megtenni. Szereted őt, csak nem méltóan, igen szívesen gondolsz reá, de ebben kimerül gyengeséged. Ó mennyivel másképpen gondolnak e jó anyára katona testvéreink, ők már évek óta tudják és keserűen érzik, mit jelent egy jóságos, gondoskodó kéznek a nélkülözése. A harci lárma, a véres küzdelmek emlékezetükbe hozták az otthon harmonikus békéjét, vallásos szelidségét. Nincs ki biztassa, támogassa őket önnön lelki erejükön kívül, nincs aki álmaikban hazai hangokat suttozna, mert ijesztő messzeségbe szakadtak el. Igen ők meg tudják mondani, mi egy kispapnak a szeminárium, micsoda veszteség, micsoda nélkülözés az ő távollétének érzete. Elszéledtünk s sok, nagyon sok nap

mulva találkozunk ismét, addigra már felfrissülve, talán már sárgalombokkal, de erős, tüzesen lángoló szívvél fogad ez édesanya. Mi is legyünk hát méltóak az ő szeretetére. Ne szégyeneljük az itt tanult fegyelmet továbbra is ápolni a szülői otthonunkban, tiszteljük kedves szokásait, a tőle kapott ruhát büszkén viseljük, hogy a szeminárium kedves kis madárkái ne csicsereghessék ki, hogy hálátlanok voltatok. Legyünk kispapok otthon is, független magányunkban, hisz ő csak jót akar nekünk, csak a szeretet adja könnyeit.

S ha vakációnk végén, mikor a sebesen rohanó gőzparipa újra e szép városba hoz, ha újra a mi Anyánk elé állunk, hogy mélyen látó szemeinek tekintetét kiálljuk, ha a béke szárnyain hazaszálló katonatestvéreink is az édes Szeminárium nyugalmaiba sietnek, együtt kérhetjük az örömanya üdvözlő csókját és további szeretetét.

Levél az Isonzóra

(Kis Öcsémnek.)

Bús könnyes este. Ma minden álom.
Elhozta imád a lenge szél...
Velem a lelked — hallga csak — beszél.
Valaki játszik; dalt sir a gitáron,
Föléje borul a misztikus éj...
Kis öcsém ne sírj, kis öcsém ne félj!
Vedd elő halkan jó anyám képét,
Csókold meg azt az aggódó arcot:
Meglásd bátran állod a harcot.
És ha kis szíved bánatok tépnék
S ijeszt a Sors, e gonosz mostoha
Ajkad panaszra ne nyíljon soha
Légy férfi: komoly, akaró, erős,
Te gyermek — harcos! Te büszke hős!
Muska harctér, 1917. IV/17.

Szám hadnagy.

Az én legkedvesebb katonám...

Fehér homlokán még bucsucsók pihen
és az első könny ég szelid két szemén.
Most fegyverrel játszik, félve, szeliden
mint kis szívével a csókos kis remény.
Tizenhét éves, atyja nem volt néki,
a Sors szülötte, bús éjek vándora.
Csak aggódó édesanyját ismeri
és mosolygó arcát még nem látta soha.
Rám néz. Kezében összegyűrt levél
— ott írták messze: a csendes tanyán —
az arca sáppadt s oly halkán beszél...
„Mi fáj fiam, mondd! Ne félj, légy merész!”
„Zászlós úr meghalt... meghalt az anyám”.
És szelid szeméből szemembe néz.

M. h., 1917. IV/23.

Szám hadnagy.

Gondolatok szenteléskor.

Régen volt. Innen is, onnan is jött egy-egy ifju. Valamennyi lelke tele volt izzó tüzvel, mely hajtotta valahova, hol ez a tűz lángjával magasra csaphat. Keresték az alkalmas léget, ezért elhagytak szülőföldet, apát, testvért, jóbarátot s mindegyik ment oda, hova szive huzta, ment a szemináriumba. Az első napon mindegyik lelkében imát rebegett, mindegyik nagy ígéretet tett.

Multak a napok, hónapok; tanultunk, lelkünk tüzét élesztgettük, jött a vakáció s megint ujra kezdtük. Jöttek uj ifjak, mi szívünkre szoritottuk, s testvérünké fogadtuk őket. Kedves volt együttlétünk, mert éreztük, hogy összetartozunk valahogyan, elcsevegtünk a lelki szépségekről, lelkesülő tekintettel néztünk a jövőbe s terveket szöztünk hozzá.

Azután jött a világégés. Lángjainak nyaldosása sorainkat is érte, kiszakított közülünk titeket s azóta ti ott a lövészárookban, mi meg itt a szemináriumban szövögetjük a jövő terveit. Elöttetek a halál réme nyit örvényt, elöttünk a lélek élete kíván energiát.

És mi most bucsuzunk töletek. Nem mint-ha egészen meg akarnánk válni töletek, hanem mivel uj találkozásunk már nem lesz az az édes együttlét, mint amelyet bennünk a szeminárium tartott össze. Tudja Isten, mint-ha fájna a bucsuzás, mintha valami huzna vissza ide; valami, aminek szálai hozzátok is fűzi szívünket.

De mennünk kell egy más élet forgatagiba. A Pünkösöd tüzes nyelvei bennünket is szétküldenek. „Accipite Spiritum sanctum...” és mi megyünk. Igen, a „Spiritus sanctus” lesz a mi fegyverünk, mellyel a lelkek életéért küzdünk. Hozzátok is száll gondolatunk és hiszem, hogy ti is gondoltok nyolc levita testvérekre; többet mondok: imáink találkoznak a csillagfüzérés ég trónjánál. Talán mi ott térdelünk a püspök előtt s lelkünkben kigyulnak a Pünkösöd tüzei, amikor ti imákat mondotok értünk. Talán ti rohamra mentek s mi első szent misénk mementójában rátok gondolunk. Milyen kedves sejtések ezek; de így lesz, így kell lennie. Nem volnánk jó testvérek, ha nem így lenne.

Lelkünkben virágzó május pompázik s a Pünkösödnek lángjai égnek. Illat a hitben, tűz a meggyőződésben. Ezek vezetnek, mi megyünk, s várunk titeket, hogy ujra kezdet szorithassunk. Ezt üzeni egyik levita testvéretek a többi ujmisés nevében is.

Hős — katonakispap.

Kedvesek az itthonnak örömei még akkor is, ha a világháboru lángjaitól tűzopál színben játszik. De kedvesek a töletek jövő hírek is. Hogyne volna az, hiszen ha távol vagyunk is, kicserélhetjük örömeinket. Mily kedves az, ha rólatok hallunk szép és nagy dolgokat! Most is tudomásunkra jutott valami, amit el kell mondanom. Kő Antal hadnagyról szól a hősrege.

Még a mult év első felében történt zászlós korában. Ellentámadásról van szó. Persze a mi zászlósunk sem szereti, ha az ellenség a hátát látja. Csapata élére áll és vezet oda, hol a segítség kell. Mindez ágyutüzben, Maschinengewehrben történik; olyankor, amikor az ember folyton arra számít, hogy no, ezt nekem szánták. A szó legszorosabb értelmében puskaaporos volt a levegő. No, de hát a mi zászlósunk nem az az ember, aki egykönnyen megijed. „Vidi iam alios ventos” — gondolja magában — és siet a 44-esekhez, hogy segítsen nekik a muszkát megtanítani. Meg is bámulták a 44-esek és nem nyugodtak addig, amíg a mellére nem került a kis ezüst.

A minap kaptam egy levelet azóta már hadnaggyá lett testvérünktől. Igazán meghatva olvastam sorait. Többek között ezeket írja:

„Nagy feladat előtt állsz! Nagy dolog a lelkek mentése! És imáimba foglalom nevedet, mert vannak itt is májusi ájtatosságok s ha van időm, ott vagyok. Szivből sajnálom, hogy első szent misédre történt meghívásodnak nem tehetek eleget. Márciusban jöttem ki és csak szeptemberben kapok szabadságot. Kérlek, foglalj imáidba, hogy Isten segítségével ezután is velem legyen, mint eddig s én Őt soha el ne hagyjam. Az a sok jó, amit a szemináriumban elsajátítottam, az nem tűnik el oly könnyen, oly nyomtalanul.”

Jól van, kedves hadnagyom! Légy tovább is hős szerencsével és tartsd meg lelkedet ilyennek!

Jézus sz. Szíve hónapjában szívünk szeretetrózsáival, buzgó áhítattal és tisztelettel forduljunk minél többször az irgalom és részvét trónjához. „Jézusom édes Szíve, add, hogy mindig jobban szeresselek!”

HIREK, APRÓSÁGOK.

† Streicher József. Mély részvéttől fakadó szomorúsággal közöljük felejthetetlen jó, galambösz várplébánosunk és apátkanonokunk halálát. Váratlanul rojtott be hozzá a halál kaszája, de nem találta készületlenül. Drága halottunk ő, sir a lelkünk, mikor buzgóságának méltó helyén ott látjuk a gyászos lepelt, mikor nem mondhatjuk el róla közvetlen szemlélet erejével, mily buzgó lelkiatya, mily szelid tekintetű pap. Elkísértük utolsó útjára és imádkoztunk érte, hogy a jó Isten adjon neki ennek a szakadatlan munkában elhalt öreg lelkipásztorának ott az Ő országában nyugodalmat, csendes boldogságot.

A beszentelést Méltóságos Püspök Urunk végezte május 13-án d. u. megindító buzgósággal, hisz nagyon szerette az ő apostoli lelkületű papját. Az ő alakját állította elének mintaképül lelkes évváró beszédében, az ő lelkiéletének és fáradhatatlan buzgóságának, munkásságának követését tűzte ki ideálunknak. Az ő lángoló felebaráti szeretete tömegeket vonzott sirjához s a részvét meleg könnyei kísérték csendes kriptájába.

Katonák vizsgái. Május havának közepén tették le a VII-ről *Dorsics György*, hdj. és *Hodorits Vendel* szkv. testvéreink a vizsgát. Szorgalmas munkájuknak méltó gyümölcse. Mindnyájunk előtt jópéldaképpen szerepelhetnek, hisz lépten-nyomon azt bizonyítják munkás életükkel, hogy künn is a nehéz harcok között, meg itthon is megállják a helyöket. Szívvel gratulálunk nekik.

Felszenteltek. Május 24., 25. és 26-án fogadták IV. éves theológusaink (Battyányi Béla, Dicity Gyula, Domosvay Lajos, Eberhard József, Ifi Lajos, Keller Vilmos, Kozáry György és Lickert József) Püspök atyánktól a nagyobb rendeket. Az a lelki összeszedettség, áhítat és megindító komolyság, amellyel öreg testvéreink ezen nagy napokra készültek, valóban azt bizonyítják, hogy egyházmegegyünkben 8 Jézus Szive szerinti pappal többen fognak immár rövidesen munkálkodni a hívek lelkiüdvén. Kériük az Úr Jézust, hogy ki megadta nekik a kegyelmet, hogy az áldozat oltárához lépjenek, mint az Ő legkedvesebb barátai, adja meg nekik a kintartás, az önfegyelmesség kegyelmét is, hogy Istentől nyert hatalmukat üdvösen, a lelkek megmentésének gyümölcsötzetésére használhassák fel.

Kinevezés. Ő császári és királyi felsége, IV. Károly, a májusi kinevezések folyamán, Szám József zászlóst hadnaggyá nevezte ki. Igazán boldogok vagyunk, amikor egy-egy katonatestvérünk kitüntetéséről értesülünk, mert hisz az ő kitüntetése, a mi megtiszteltetésünk is, az ő öröme, a mi örömünk is. S hogy valóban méltán érte a mi költő testvérünket ezen kinevezés, arról mindnyájan meg lehetünk győződve, hisz ismerjük tehetségeit, vonzó egyéniségét, szeretetreméltóságát, amely tulajdonságok most csak még mélyebbre hatók, még tisztábbak, kedvesebbek lehetnek. Üdvözöljük a mi hadnagy testvérünket mindnyájan és kérjük őt, hogy Istentől kapott tehetségét ne sajnálja a mi kis ujságunktól sem, ne rejtse el előlünk, hisz az őszinte baráti szeretet szülté öröme a legközvetlenebbek.

Szónoklatverseny. A Szt. Pál Társulat ápr. 16-án tartotta meg szokásos szónoklatversenyét. A szónoklatok tárgya pünkösdi ünnepe volt, amelynek kidolgozásában és előadásában különösen Kecskés Károly III. éves és Nagy Győző II. éves theológus urak remekeltek. Ezért tehát a Társulat Kecskés Károlyt az első díjjal, azaz tiz koronával, Nagy Győzőt pedig a második díjjal t. i. a Theotimus két kötetes művel jutalmazta meg. A Társulat lelkes ovációban részesítette a nyertes theológus urakat.

Kitüntetés. Örömmel töltött el bennünket *Radicev József* testvérünknek a kisezüst éremmel való kitüntetése. Fogadja a mi hős, szelid katona-testvérünk a legszeretetteljesebb jókívánatainkat ezen második kitüntetés alkalmából, s kívánjuk, hogy 14 hónapi frontszolgálatának e kisezüst mellett még legalább is egy nagyezüst vitézségi érem legyen a méltó elismerése.

Lickert József gyásza. A multkoriban talán mindnyájan olvastuk azt a nagy dunai katasztrófát, melynek több, mint 100 halottja volt. Részvevő szívvel közöljük, hogy Lickert József testvérünk szeretett Nagyanyja is a Zrinyi áldozatai közé tartozott. A kegyeletes szülők haza hozatták a halottat és a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A temetésen megjelent a mi öreg testvérünk Lickert József is, kinek mélységes fájdalmát nagyban enyhítette az általános feléje irányuló részvét és szeretet.

Fiuk! Mivel a négy hónapos vakáció alatt szándékom megírni a Szemináriumnak háborus történetét, felhívlak tehát valamennyiteket, sziveskedjete felkeresni engem valamennyien soraitokkal, s körülbelül a következő kérdésekre adjatok választ: mikor soroztak benneteket, mikor váltatok be, hová, melyik ezredbe vonultatok be, milyen helyeken jártatok, melyik fronton harcoltatok és harcoltok most, hogy így méltó emléket állithassak számotokra, memoire-omban. Kérlek benneteket testvéri szeretettel, irjátok meg azonnal ezen adatokat, hogy julius elején legalább hozzáfogjak munkámhoz.

Szives soraitokat pécsi címemre (Malomutca 19. sz.) intézzétek. Testvéri kézzsori-tással üdvözöl mindnyájótokat: Vizi János.

Hős halottunk. Nem vagy már többé velünk e földön, elvitt a gyilkos szörnyetegek vérengzése, elhulltál, mint igazi hős, elrepentél, mint ártatlan galamb. Fehér lelked immár az Ur seregében élvezi a mennyei békét, piros arcod mosolya már onnan tekint felénk Eltemettek talán egy névtelen sirba, de örökké tündökölni fog az a halom a magyarság, — a kispapság előtt. Eltemették tested, de emléked szívünkben, barátaid szívében pihen, s ott meg nem emészthet téged soha a romboló természet kegyetlensége. Nem. Élni fogsz ezután is, még eszményibben, dicsőbben, mint példakép, mint Krisztus, mint a drága haza hős vitéz harcosa, mint a jóbarátok halhatatlan példaképe. Bucsuzzunk-e téled, amint te tetted? Ó nem. Bezárult egyszerű, fakeresztes sírod, de mennyei virágok diszlenek kebelén, sápadt ajkaid fonnyadtan zárultak össze, s némák, de dicsőitenek téged életed leáldoztával nőtt csodás virágaid, melyeknek varázsillata örökké odaláncol bennünket megdicsőült emlékedhez; a mi emlékezésünk örökös tavasza fog reád zöldet fakasztani, tereád, te felejthetetlen, jó L a c k ó barátunk.

Kórházban. G o m b o r József testvérünk, aki legutóbb az isaszegi tartalékos tisztiskolának volt a növendéke, testi szervezétének gyengesége miatt kórházba került s azóta szakszerű ápolásban részesül. Igazán megérdemli, hogy a legmelegebb érdeklődéssel forduljunk felé, hogy testvéri, együttérző szeretetünket a legközvetlenebb módon nyilvánítsuk ki az ő betegágyánál. Nem tudjuk, vajjon nem éppen a régi szemináriumi betegsége újult-e ki, amely annak idején felőrölte testvérünknek minden fizikai erejét. Kérjük a „betegek Gyógyítóját”, hogy ne hagyja őt magára szenvedéseiben, hogy könnyörüljön meg a mi kis katona testvérünkön.

A supervízitek eredménye. A mult számban közöltük Schäfer András és Tihamenyi István betegségét, akiket felülvizsgálatra a pesti XVI-os helyőrségi kórházba küldték orvosaik. Vártuk már nagy érdeklődéssel ezen supervízit eredményét, de hiába. Közben elrepült hét hét is, mire a mi gyengélkedő barátaink visszakerültek a csendes önkéntes szobába. A felülvizsgálat oka egyik részről szembaj, a másik részről pedig tüdőcsucshurut volt, s visszajönnek ami érdekes testvéreink orrbajjal és szivbillentyű zavarokkal. No de nem esünk emiatt kétségbe, mert hisz katonabetegség, katonadolog. Anynyi bizonyos, hogy a mi fiatal katona-testvéreink 5 kgr-ot vettek fel, de nem betegségből, hanem húsból és egészségből.

Akik a rajvonalba mennek. Bizony szorongó szívvel olvassuk leveleiteket, amelyekben azt irjátok, hogy immár letelik a továbbképző tiszti tanfolyam és a rajvonalba kell mennetek. Mulik az idő, a fiatal önkéntesekből öregek lesznek s a fiatalok helyébe más fiatalok jönnek. A város utcái zajosak a menetszázadokat kísérő katonazenétől, s a háború mégis tart, folyik tovább, sőt szélesebb medert váj magának, s áradása, pusztítása nagyobb az eddigiéknél. S ti ezen vészek torkába mentek, mert a haza hív benneteket, énekelve rukkoltok és nem retegtetek. Valóban hősiességtetek, hazafiasságtetek méltó kifejezője. De ne gondoljátok, hogy magatok lesztek, nem, mert imáinkban naponként meg fogunk emlékezni rólatok, a Szűz Anya oltalmazó palástja fogja megvédelmezni testi és lelki éltetek

Heckenberger János máj. 2-án elhagyta Cholmot és az orosz frontra vonult; *Petrovich Ede* május 27-én, miután befejezte a továbbképző tanfolyamot, az olasz harctérre indult. Együtt vett részt a tanfolyamon *Mosonyi Jánossal* és *Keller Józseffel*, kik közül az első néhány nap mulva szintén a frontra indult. *Schmidt Ádám* utban van a jerruzsálem-egyiptomi front felé.

Drescher a marschban. Ami hdj testvérünk, miután sikeresen letette az érettségit és a zászlóaljnál teljesített egy-két hónapi szolgálatot, ismét a menetszázadba került, hogy másodszor is beleszokjék a harcizajba, a harctéri vérengző életbe. Azonban reméljük, hogy hős testvérünk még nagyon sokszor meg fog látogatni bennünket itthoni magányunkban, hogy érdemekben megőregedve fog nemsokára felénk közeledni a sok fáradalom és kimerítő küzdelem után.

Érettségik: A pécsi cisztercita rend főgimnáziumában május 29., 30., 31-én tartattak meg az érettségi vizsgálatok Buzássy Ábel főigazgató és intézeti igazgató úr elnöklésével. A vizsgálatok feltűnő jó eredménnyel végződtek, amennyiben a jeles érettek száma meghaladja a tizet, s az érettek igen csekély számban vannak képviselve. Kispap testvéreink közül az idén csak Gálos László és Nagy György vettek részt a vizsgálatokon és pedig megfelelő eredménnyel.

A tanári testület Gálos Lászlót praematurusnak, Nagy Györgyöt pedig penematurusnak nyilvánította. Mindnyájan örülünk a kiváló sikernek és gratulálunk szorgalmas munkájuk eme kitűnő gyümölcseihez. Junius 1-én, azaz pénteken tette le Magyar István I. éves theologus a filozofia ontologiai részének I. félévi anyagából a vizsgáját, Méltóságos Wurster József praelatus kanonok és praedirektor úr jelenlétében. A vizsgálat jó eredménnyel végződött.

A KATONA-KISPAPOK CIME.

Kö Antal: Leutnant, 2/XXVIII. Marschbaon des I. R. 69. Fp: 367.

Effinger György: hadnagy, 314. h. gy. e. törzs, gyalogos, ágyuosztag, T. p. 640.

Erdélyi Gyula: Leutnant im k. k. Lst. Inf. Baon. 148. II. Komp. Fp: 624.

Szám József: Leutnant in k. u. k. Inf. Reg. No. 18. III. Feldkomp. Fp: 282.

Radicev József: hdj. Szabadka, Bercsényi-u. 6.

Heckenberger Ján: hdj. M. kir. 19. népfők. gy. e. 11. század. Tábori pósta 523.

Márkus János: hdj., 19. h. gy. e. XXVII/3. menet-század Tp: 650.

Tornyos József:

Dorsics György: hdj. 4/19. zlj. 15. sz. T. p.: 254.

Harmat János: hdj. M. kir. honv. tisztj. továbbkép. tanf. III csoport. XXVIII/19. mzlj. II. szd. Etappenpost Chelm.

Keller József: e. é. önk. szkv., 17. h. gy. e. XXVIII/4. 16. hegyi dandár tisztj. tov. k. tanfolyama, Tp: 367.

Hodorits Vendel e. é. önk. szkv. 19. h. gy. e., II. zlj. 8. szd. Tp: 414.

Drescher József: hdj. (most itthon van).

Seper János: Einj. freiw. Gfr. J. Seper I. Baon III/69., 12. Feldkomp. Fp: 230.

Báter Géza: e. é. önk. tizedes, Budapest Lövház-u. 20. Margitotthon.

Petrovich Ede: uton a frontra.

Mosonyi János: uton a frontra.

Maier János: Kriegsgefangener No. 4258, einj. freiw. J. Mayer. Irbit. Prmska Gubern. Russland.

Geosits Gyula: 15. h. gy. e.-ben e. é. önk. tart. tisztiiskola Trencsén.

Köcski Sándor: semmit sem tudunk róla.

Schmidt Ádám: uton a frontra.

Gász Antal: e. é. önk. 19. h. gy. e. II. tartalékos tisztiiskola, Rákoscaba.

Gombor József: kórházban.

Varga István: e. é. önk., 6. h. gy. e., önk. kiképző osztag, Máriabesnyő.

Zett András: Einj. freiw. im I. R. No. 52, Freiw. Abteilung, Kiskunhalas.

Schäfer András, Keller J. (I. R. No. 6, Freiwilliger Abt.) *Tihanyi J.:* Pécs (Szeminárium).

Szerkeszti: **Magyar István**, II. éves th.